

Пропозиції та зауваження до проекту Стандарту професійної освіти

№	Передбачено проектом Стандарту	Зауваження	Пропозиції щодо корегування
п.1	Цей Стандарт професійної освіти (далі – Стандарт) визначає вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів навчання здобувачів професійної освіти (далі – здобувачі освіти), освітніх програм, загальний обсяг їх навчального навантаження для здобуття освітньої кваліфікації «спеціаліст», що відповідає 4 рівню Національної рамки кваліфікацій.	додати термін «Державний» та привести у відповідність ст.48 Закону «Про професійну освіту». Потребує додаткового роз'яснення підготовка Спеціаліста за освітніми програмами, що передбачають здобуття професійних кваліфікацій 3 та 5 рівня НРК.	Державний стандарт професійної освіти (далі – Стандарт) професійної освіти - документ, що визначає вимоги до обов'язкових компетентностей і результатів навчання здобувачів професійної освіти (далі – здобувачі освіти), освітніх програм та обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітнього рівня «Спеціаліст», що відповідає 4 рівню Національної рамки кваліфікацій.
п3	Програмні результати навчання – обов'язкові результати навчання, передбачені цим Стандартом, відповідним професійним стандартом, у разі його відсутності – кваліфікаційною характеристикою відповідної професійної кваліфікації, та результати навчання визначені освітніми компонентами для вільного вибору здобувачів освіти, корекційно-розвитковим складником для осіб з особливими освітніми потребами (за потреби), які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити, виміряти та які здобувач освіти здатен продемонструвати;	Має бути прив'язка до професійної діяльності, до виконання трудових функцій, фокусування на кваліфікації Інклюзія сформульована як частина ПРН, хоча це не властивість ПРН, а умова їх досягнення	Програмні результати навчання - це визначені освітньою програмою з урахуванням стандарту професійної освіти, відповідного професійного стандарту, у разі його відсутності – кваліфікаційної характеристики, вимірювані результати, що відображають здатність здобувача освіти виконувати трудові функції та професійні завдання відповідного рівня кваліфікації і які можуть бути продемонстровані та об'єктивно оцінені
п3	рівень професійної освіти – завершений етап професійної освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю результатів навчання та компетентностей, які визначені цим Стандартом, відповідним професійним стандартом та відповідає 4 рівню Національної рамки кваліфікацій (далі – НРК);	Не зрозуміло: професійна кваліфікація може здобуватися і на 5 рівні НРК за освітньою програмою, а рівень ПО відповідає 4 рівню НРК? Оскільки вимоги ПРН передбачені в п.3, 2, то немає потреби в їх дублюванні в абз.4	рівень професійної освіти - завершений етап професійної освіти, що характеризується складністю освітньої програми, сукупністю програмних результатів навчання та компетентностей і відповідає визначеному рівню Національної рамки кваліфікацій
п.3	визначення терміну «Професія»:	Існують вже затверджені та	Професія – це сукупність близьких за трудовими

	професія (вид занять), що інтегрує зміст споріднених професій (видів занять) – професія (вид занять), до змісту якої додані (інтегровані) частини споріднених професій (видів занять).	поширені у сфері ринку праці, соціальної політики, освіти та охорони здоров'я визначення цього терміну. Чи варто пропонувати щось інше?	функціями видів трудової діяльності, що можуть вимагати певної професійної та/або освітньої кваліфікації працівника. (частина перша статті 4¹ Кодексу законів про працю України) Професія - сукупність робіт, основні завдання та обов'язки котрих характеризуються високим рівнем подібності. (ISCO-08). Професія - рід трудової діяльності людини, яка володіє комплексом спеціальних знань, практичних навичок, одержаних шляхом спеціалізованої освіти, навчання або досвіду, які дають можливість здійснювати роботу в певній сфері виробництва» <i>(Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 № 1338 “Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи”)</i>
п.3	Споріднені професії (види занять) – це група професій (видів занять) близьких за змістом, характером робіт, єдиним технологічним процесом;	можливо більш розширена форма, так як наразі відсутнє відповідне нормативне формулювання?	Споріднені професії — це види занять, близькі за змістом, компетентностями або функціональними обов'язками, які дозволяють швидко освоїти нову спеціальність у тій же галузі діяльності. Вони базуються на спільних навичках (skills), знаннях та спільній галузі. Професія, що інтегрує зміст професійних кваліфікацій споріднених професій, та професія, до змісту якої додані (інтегровані) часткові кваліфікації споріднених професій, формуються з урахуванням змісту професійних стандартів, кваліфікаційних характеристик та положень Національного Класифікатором професій,
п.3	Перелік професій (видів занять), що інтегрують зміст споріднених професій (видів занять) затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки	таке затвердження не передбачено чинним законодавством у сфері професійної освіти, бо затверджувати перелік професій – прерогатива ринку праці, НАК	~~затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки»~~
п.3	Спеціаліст – освітня кваліфікація, яка відповідає 4	у ЗУ “Про професійну освіту”	Спеціаліст – освітня кваліфікація, яка відповідає

	рівню НРК, здобувається на рівні професійної освіти та присуджується закладом професійної освіти, (далі – заклад освіти) за результатами успішного виконання здобувачем освіти освітньої програми та наявності сертифікату про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій), які відповідають 3, 4, 5 рівням НРК;	відсутнє визначення освітнього рівня «спеціаліст», пропонуємо більш нейтральний варіант	4 рівню НРК, здобувається на рівні професійної освіти та присуджується закладом професійної освіти, (далі – заклад освіти) за результатами успішного виконання здобувачем освіти освітньої програми та наявності сертифікату про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій), які відповідають 3, 4, 5 рівням НРК;
п3	обсяг одного кредиту Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) становить 30 годин, з яких не менше 24 академічних годин – навчальні заняття.	Більш повне визначення	кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу освітньої програми, що становить 30 годин навчального навантаження здобувача освіти, з яких не менше 24 академічних годин відводиться на навчальні та практичні заняття
	академічна година ■ мінімальна облікова одиниця навчального часу тривалістю 45 астрономічних хвилин, що застосовується для планування та обліку теоретичної, практичної підготовки, контрольних заходів, години консультації та самостійної роботи	Для навчання дорослого населення (після 18 річного віку) застосовується графік роботи підприємств, установ, організацій. ДОПОВНИТИ	Для практичної підготовки повнолітніх осіб облік часу може здійснюватися в астрономічних годинах відповідно до графіку роботи підприємств, установ, організацій
п 5	Освітня програма підготовки спеціаліста включає освітні компоненти (навчальні модулі, навчальні предмети, дисципліни, інтегровані курси, практичної підготовки (виробничої практики, виробничого навчання), контрольних заходів тощо), спрямовані на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання для присудження освітньої кваліфікації «спеціаліст» за відповідною професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями) 3, 4, 5 рівня Національної рамки кваліфікацій.	Варто зробити додаткове уточнення щодо відповідності рівнів кваліфікації НРК: спеціаліст – 4 рівень НРК, а професійна кваліфікація – 3,4, 5 рівні НРК.	Освітня програма підготовки спеціаліста включає освітні компоненти (навчальні модулі, навчальні предмети, дисципліни, інтегровані курси, практичної підготовки (виробничої практики, виробничого навчання), контрольних заходів тощо), що забезпечують досягнення програмних результатів навчання, необхідних для присудження освітньої кваліфікації «спеціаліст» та здобуття відповідної професійної кваліфікації.
п 5	Освітня програма підготовки спеціаліста включає освітні компоненти (навчальні модулі, навчальні предмети, дисципліни, інтегровані курси, практичної підготовки (виробничої практики, виробничого навчання), контрольних заходів тощо), спрямовані на	Доповнити	Освітня програма підготовки спеціаліста включає освітні компоненти (навчальні модулі, навчальні предмети, дисципліни, інтегровані курси, практичної підготовки (виробничої практики, виробничого навчання), контрольних заходів

	досягнення передбачених такою програмою результатів навчання для присудження освітньої кваліфікації «спеціаліст» за відповідною професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями) 3, 4, 5 рівня Національної рамки кваліфікацій.		тощо), спрямовані на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання для присудження освітньої кваліфікації «спеціаліст» за відповідною професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями) 3, 4, 5 рівня Національної рамки кваліфікацій. Освітні компоненти мають забезпечувати досягнення результатів навчання, сформульованих у вимірювальній формі, та передбачати можливість їх об'єктивного оцінювання.
п.6	Обсяг освітньої програми підготовки спеціаліста за денною або дуальною формами здобуття професійної освіти становить від 40 до 180 кредитів ЄКТС. Вимоги до обсягу освітньої програми залежно від базового рівня освіти вступника, рівня Національної рамки кваліфікацій та кількості професійних кваліфікацій наведено у додатку 1.	Варто зробити не чіткі обмеження, а певні межі для забезпечення автономного права закладів щодо формування освітніх програм	Обсяг освітньої програми підготовки спеціаліста за денною або дуальною формами здобуття професійної освіти встановлюється в межах від 40 до 180 кредитів ЄКТС, при цьому рекомендований обсяг практичної підготовки має складати не менше 60% від загального обсягу програми. Мінімальний та максимальний обсяг освітньої програми визначається з урахуванням базового рівня освіти вступника, рівня та кількості здобутих професійних кваліфікацій відповідно до додатка 1 до цього Стандарту.
п 6	Освітня програма підготовки спеціаліста з одночасним здобуттям профільної середньої освіти професійного спрямування інтегрує зміст обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом профільної середньої освіти , та обов'язкових результатів навчання, визначеними цим Стандартом.	ДОДАТИ	Освітня програма підготовки спеціаліста з одночасним здобуттям профільної середньої освіти професійного спрямування інтегрує зміст обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом профільної середньої освіти та обов'язкових результатів навчання, визначеними цим Стандартом і Типовою освітньою програмою профільної середньої освіти за професійним спрямуванням
п.7	Обсяг обов'язкових освітніх компонентів, які формують та/або розвивають ключові компетентності, результати навчання з основ національного спротиву, фізичної культури, правил дорожнього руху, загальних питань охорони праці	До прикладу: 40 кредитів -11 = 29 60% від 40 = 24 (практична підготовка) тоді: 29-24 = 5 кредитів.	Обсяг обов'язкових освітніх компонентів, спрямованих на формування/розвиток ключових компетентностей здобувача освіти, зокрема з основ національного спротиву, фізичної культури, правил дорожнього руху та загальних

	становить не менше 11 кредитів ЄКТС.	Чи достатньо це на базову загальнопрофесійну та професійну теоретичну підготовку?	питань охорони праці, та інших освітніх компонентів забезпечується в межах 11 кредитів ЄКТС
п.9	Зміст обов'язкових результатів навчання: - з загальних питань охорони праці формуються відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів з питань охорони праці та навчальною програмою освітнього компонента «Охорона праці», обсяг якої не менше 30 академічних годин (1 кредита ЄКТС). Окремі питання (розділи) охорони праці, безпеки праці для конкретних професійних кваліфікацій включаються до змісту інших освітніх компонентів, визначених освітньою програмою підготовки спеціаліста;	У даному пункті йдеться про зміст результатів навчання , а не про регламент навчання.	Обов'язкові результати навчання з питань охорони праці, фізичної культури та правил дорожнього руху включаються до програмних результатів навчання та забезпечуються відповідними освітніми компонентами освітньої програми. Зміст зазначених результатів навчання формується відповідно до вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів у відповідних сферах.
п.9	Програмам з загальних питань охорони праці формуються відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів з питань охорони праці та навчальною програмою освітнього компонента «Охорона праці», обсяг якої не менше 30 академічних годин (1 кредита ЄКТС). Окремі питання (розділи) охорони праці, безпеки праці для конкретних професійних кваліфікацій включаються до змісту інших освітніх компонентів, визначених освітньою програмою підготовки спеціаліста;	Вилучити	Програмам з загальних питань охорони праці формуються відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів з питань охорони праці та навчальною програмою освітнього компонента «Охорона праці», обсяг якої не менше 30 академічних годин (1 кредита ЄКТС). Окремі питання (розділи) охорони праці, безпеки праці для конкретних професійних кваліфікацій включаються до змісту інших освітніх компонентів, визначених освітньою програмою підготовки спеціаліста;
п.9	- з фізичної культури формуються під час навчальних занять, які проводяться не менше трьох академічних годин на тиждень теоретичної підготовки, визначеної освітньою програмою для здобувачів освіти віком до 18 років ; щодо дотримання правил дорожнього руху, формування належної дорожньої культури, безпеки дорожнього руху передбачені типовою навчальною програмою, затвердженою Кабінетом Міністрів	Некоректне трактування, оскільки жоден норматив не визначає орієнтацію освітніх програм на вік. Можливо варто вказувати на освітній рівень вступника (на базі базової загальної середньої освіти), хоча заклади ВО та ФПО включають у	з фізичної культури формуються під час навчальних занять, які проводяться не менше трьох академічних годин на тиждень теоретичної підготовки, визначеної освітньою програмою для здобувачів освіти, що здобувають професійні кваліфікації на базі базової загальної середньої освіти, віком до 18 років ; для здобувачів із повною загальною середньою освітою – як предмет за вибором із довільною кількістю

	України.	освітній процес фізичну культуру.	занять на тиждень, але не більше трьох академічних годин.
п.9	-	Додати	З метою забезпечення безперервності освітнього процесу за дуальної форми навчання передбачити механізм зарахування годин з навчальної дисципліни «Фізична культура» з врахуванням варіативних форм: самостійні заняття за індивідуальним планом, участь у спортивних секціях або позааудиторну роботу.
	-	Додати	обсяг навчального навантаження для вивчення правил дорожнього руху від 0,5 до 1 кредиту ЄКТС визначає заклад професійної освіти із урахуванням специфіки здобуття професійних кваліфікацій та змісту компонентів освітньої програми
П 10	Обов'язкові результати навчання та компетентності, необхідні для здобуття професійної кваліфікації визначаються професійним стандартом, у разі його відсутності – результатом функціонального аналізу кваліфікаційної характеристики конкретної професії, з урахуванням сучасних вимог/потреб ринку праці, та об'єднуються в освітні компоненти.	Результати навчання досягаються через освітні компоненти, а не «об'єднуються»	Обов'язкові результати навчання та компетентності, необхідні для здобуття професійної кваліфікації, визначаються на основі професійного стандарту. У разі його відсутності такі результати визначаються за результатом функціонального аналізу кваліфікаційної характеристики професії з урахуванням вимог ринку праці. Освітня програма забезпечує досягнення зазначених результатів навчання шляхом формування змісту відповідних освітніх компонентів.
П11	Заклад професійної освіти та інший суб'єкт освітньої діяльності у сфері професійної освіти в освітній програмі підготовки спеціаліста може мати інші складники, які передбачатимуть вивчення української мови, історії України, спеціального курсу про наслідки агресії російської федерації проти України та протидію російській пропаганді, подолання освітніх втрат за рівень повної загальної середньої освіти, необхідних для здобуття професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій), а також	Надто розширене речення. Нечітко визначено, що саме вважається «складниками».	Заклад професійної освіти та інший суб'єкт освітньої діяльності у сфері професійної освіти має право включати до освітньої програми додаткові складники, а саме: освітні компоненти, спрямовані, зокрема на вивчення державної мови, історії України, формування громадянських компетентностей, а також питань, пов'язаних із національною безпекою, інформаційною стійкістю та на усунення можливих освітніх втрат здобувачів освіти.

	формування загальнокультурних і громадянських компетентностей, зокрема за індивідуальною освітньою траєкторією.		Зміст таких освітніх компонентів визначається закладом освіти з урахуванням законодавства та потреб здобувачів освіти і може реалізовуватися, зокрема, за індивідуальною освітньою траєкторією
п12	Обсяг освітньої програми з підготовки спеціаліста у кредитах ЄКТС залишається незмінним незалежно від її складників (форми здобуття освіти, одночасного здобуття профільної середньої освіти професійного спрямування, наявності особливих освітніх потреб, індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти, результатів оцінювання та/або визнання результатів навчання, повних та/або часткових професійних кваліфікацій, раніше здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти та інших складників).	Скорегувати і скоротити	Обсяг освітньої програми з підготовки спеціаліста в кредитах ЄКТС є сталим і не залежить від форми здобуття освіти, особливостей індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти, наявності особливих освітніх потреб, результатів оцінювання та визнання результатів навчання, а також інших умов реалізації освітньої програми.
п 13	...заклад професійної освіти має право... перезарахувати до 50 відсотків від загального обсягу освітньої програми...»		Для ефективної реалізації механізму визнання неформального навчання закладом може бути створена міжпредметна профільна комісія для розроблення методичного інструментарію (критеріїв оцінювання) здобутих компетентностей/кваліфікацій.
п14	Тривалість навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, яким не протипоказане навчання за обраною професійною кваліфікацією, може бути змінена в порядку, визначеному законодавством.	врахування індивідуальної освітньої траєкторії	..... може бути змінена (зокрема, збільшена) відповідно до законодавства з урахуванням їх індивідуальних освітніх потреб та індивідуальної освітньої траєкторії
п15	Обсяг освітніх компонентів вільного вибору становить не більше 15 відсотків від загального обсягу освітньої програми (у кредитах ЄКТС). Зміст освітніх компонентів для вільного вибору формується з урахуванням можливостей закладу освіти, інтересів та потреб здобувачів освіти для досягнення результатів навчання. Такі результати можуть включати додаткові знання та вміння, повні або часткові професійні кваліфікації із споріднених професій або поглиблені вміння за обраною професією	Змінити формулювання	...Зміст таких освітніх компонентів визначається закладом освіти з урахуванням можливостей, інтересів та потреб здобувачів освіти і спрямовується на поглиблення та/або розширення результатів навчання. Результати навчання за освітніми компонентами вільного вибору можуть включати додаткові знання, уміння, а також формування часткових або повних професійних кваліфікацій із споріднених професій

п 15		Доповнити	Заклади мають право на гнучкий розподіл годин освітньої програми з метою посилення професійного блоку, адаптації змісту навчання до актуальних вимог регіональних роботодавців, забезпечуючи максимальну відповідність кваліфікацій випускників потребам локальної економіки.
п.17	Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти, його розподіл між обов'язковими та освітніми компонентами для вільного вибору здобувачами освіти, корекційно-розвитковим складником (за потреби) визначено в базовому навчальному плані професійної освіти (додатки 3, 4, 5, 6, 7).	Уточнення	Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти, його орієнтовний розподіл між обов'язковими та освітніми компонентами для вільного вибору здобувачами освіти, корекційно-розвитковим складником (за потреби) визначено в базовому навчальному плані професійної освіти (додатки 3, 4, 5, 6, 7).
п.18	Заклад освіти при розробленні освітньої програми на підставі базового навчального плану професійної освіти (далі – базовий навчальний план) розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у академічних годинах та кредитах ЄКТС, послідовність їх вивчення, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.	Уточнення	Заклад освіти при розробленні освітньої програми на підставі базового навчального плану професійної освіти (далі – базовий навчальний план) розробляє навчальний план, який визначає перелік, зміст та обсяг освітніх компонентів у академічних годинах та кредитах ЄКТС, послідовність їх вивчення, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.
п.19	Освітні програми підготовки спеціаліста погоджуються наглядовою та педагогічною радами та затверджуються керівником закладу професійної освіти.	Доповнення	Освітні програми підготовки спеціаліста погоджуються наглядовою та педагогічною радами та затверджуються керівником закладу професійної освіти і підлягають перегляду упродовж 3-5 років із врахуванням потреб ринку праці та затвердження нових професійних стандартів.
п.20	Методичні рекомендації щодо розроблення освітніх програм здобуття професійної освіти розробляє та затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.	Доповнення	Методичні рекомендації щодо розроблення освітніх програм здобуття професійної освіти розробляє та затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки. Методичні рекомендації включають приклади модульних та освітніх програм, формування результатів навчання та інструментів їх

			оцінювання.
п.21	Форми та види контрольних заходів для оцінювання програмних результатів навчання та порядок їх здійснення визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.	Доповнення	Розроблення стандартизованих результатів вимірювання ключових компетентностей , форми та види контрольних заходів для оцінювання програмних результатів навчання та порядок їх здійснення визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, прозорості, валідності.
п.24	Оцінювання та/або визнання результатів навчання осіб, повних та/або часткових професійних кваліфікацій, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнання в Україні професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах визначаються в порядку затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.	Доповнення	Оцінювання та/або визнання результатів навчання осіб, повних та/або часткових професійних кваліфікацій, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнання в Україні професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах визначаються у порядку затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки на основі визначених критеріїв, процедур та інструментів оцінювання результатів навчання.
п.25		Додати	Перегляд стандарту здійснюється не рідше ніж один раз на 5 років або за потреби
	Ключові компетентності	Зауваження до змісту додатку 2	
	Обов'язкові ключові компетентності спеціаліста - ідентифікувати, розуміти, виражати, створювати та інтерпретувати концепції, процеси, явища, події, факти, почуття і думки в усній та письмовій формах із використанням візуальних, аудіо- та цифрових матеріалів у різних контекстах; формулювати та висловлювати свої усні та письмові аргументи переконливим способом відповідно до конкретної професійної або суспільної ситуації; критично та конструктивно вести діалог; використовувати мову позитивно та соціально відповідально;		Обов'язкові ключові компетентності спеціаліста -ідентифікувати, розуміти, виражати, створювати та інтерпретувати концепції, процеси, явища, події, факти, почуття й думки в усній та письмовій формах із використанням візуальних, аудіо- та цифрових матеріалів у різних контекстах; формулювати та висловлювати власні аргументи переконливо, відповідно до конкретної професійної або суспільної ситуації; критично та конструктивно вести діалог ; використовувати мову позитивно та соціально відповідально;

	<p>- пояснювати явища, процеси, закономірності, факти та події повсякденного життя і професійної діяльності; формулювати запитання та робити висновки на основі доказів, для подальшого використання на запити особистих та суспільних потреб; усвідомлювати вплив технологічних змін, енергетичних витрат і екологічних проблем, зумовлених людською діяльністю, та власну відповідальність як громадянина;</p>		<p>-пояснювати явища, процеси, закономірності, факти та події повсякденного життя і професійної діяльності; формулювати запитання та робити висновки на основі доказів для їх подальшого використання з метою задоволення особистих та суспільних потреб; усвідомлювати вплив технологічних змін, енергетичних витрат і екологічних проблем, зумовлених людською діяльністю, та власну відповідальність як громадянина.</p>
	<p>- ефективно керувати часом та інформацією, працювати з іншими, зберігати стійкість, керувати власною освітньою і професійною траєкторією; справлятися з невизначеністю і складністю, підтримувати фізичне, емоційне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя; співпереживати, конструктивно вирішувати конфлікти, приймати рішення в умовах надзвичайних ситуацій та економічних потрясінь; створювати або знаходити робочі місця, затребувані на ринку праці;</p>		<p>-ефективно керувати часом та інформацією, співпрацювати з іншими, зберігати стійкість, визначати власну освітню й професійну траєкторію; долати невизначеність і складність, підтримувати фізичне, емоційне та ментальне здоров'я, вести здоровий спосіб життя; співпереживати, конструктивно розв'язувати конфлікти, приймати рішення в умовах надзвичайних ситуацій та економічних потрясінь; створювати або знаходити робочі місця, затребувані на ринку праці.</p>
	<p>Додаток 1. Таблиця обсягів кредитів залежно від рівня НРК та кількості кваліфікацій</p>		<p>Для забезпечення цілісності нормативного регулювання у сфері фахової передвищої освіти, пропонуємо уніфікувати назви кваліфікацій, зазначених у Додатку 1 для 5-го рівня НРК. Актуалізація терміна «спеціаліст» відповідно до норм профільного Закону сприятиме чіткій ідентифікації рівня освіти та усуне підстави для неоднозначного тлумачення обсягу навантаження у 90 кредитів.</p>
	<p>Додаток 2 до Стандарту професійної освіти</p>		<p>З метою усунення розбіжностей конкретизувати назви ключових компетентностей відповідно до оновленої редакції ключових компетентностей для навчання впродовж життя від 17 січня 2018 року (рекомендація 2018/0008 (NLE) Європейського Парламенту та Ради ЄС)</p>
	<p>Додаток 2 «Обов'язкові ключові компетентності спеціаліста» перший підпункт</p>	<p>замінити на</p>	<p>дотримуватися культури мовлення</p>

	використовувати мову позитивно та соціально відповідально		
	шостий підпункт ефективно керувати часом та інформацією, працювати з іншими, зберігати стійкість, керувати власною освітньою і професійною траєкторією	додати	дбати про інформаційну гігієну та цінність часу, досягати синергії в командній роботі, зберігати емоційний баланс та самостійно визначати горизонти власного розвитку
	шостий підпункт приймати рішення в умовах надзвичайних ситуацій та економічних потрясінь	додати	обирати стратегії адаптації в умовах динамічних змін та економічних викликів
	Додаток 2 сьомий підпункт виявляти повагу до державних символів та суспільно-державних цінностей України	додати	дотримуватися культури шанування державних символів та сприяти зміцненню суспільних цінностей України
	Додаток 3. «Практична підготовка: від 60 % загального терміну навчання»		Для інтегрованих професій 4 рівня НРК розглянути можливість зменшення частки практики до 50% у випадках, коли професія потребує значного обсягу складної теоретичної підготовки
17.	Додатки 4-7	Додати примітку:	Години на проведення консультацій входять до загального обсягу навчального навантаження.
18.	Додатки 4-7	Це не актуально, бо сучасна реформа спрямована на індивідуалізацію , а не на право закладу закривати «дірки» в обов'язковій програмі за рахунок годин вибору здобувачів освіти.	Частина кількості академічних годин освітніх компонентів для вільного вибору здобувачами освіти може бути перерозподілена закладом професійної освіти на обов'язкові освітні компоненти та інші складники у порядку, визначеному Державним стандартом профільної середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 р. № 851.
19.	Додаток 6. «Обов'язкові освітні компоненти відповідно до Типової освітньої програми закладів ЗСО... до 2660 годин»		Оскільки цей додаток діє до серпня 2027 року, розглянути доцільність інтегрувати перехідні положення для спрощення переходу на новий Держстандарт профільної освіти.

Додаток № 1 до Стандарту професійної освіти.

У Стандарті про професійну освіту			Пропозиції
Базовий рівень	Обсяг кредитів	рівень НРК	Кількість присвоєних кваліфікацій
Базова середня освіта, без здобуття профільної середньої освіти	40 кредитів	3 рівень НРК	1 професійна кваліфікація (не передбачає присвоєння освітньої категорії спеціаліст)
Повна загальна середня освіта	40 кредитів	3 рівень НРК	2 професійні кваліфікації за професією або за спорідненими професіями (видами занять)
	60 кредитів	3 рівень НРК	3 професійні кваліфікації за професією або за спорідненими професіями (видами занять)
	60 кредитів	3-4 рівень НРК	2-3 професійні кваліфікації за професією або за спорідненими професіями (видами занять)
	90 кредитів	4 рівень НРК	1 - за професією, що інтегрує зміст інших споріднених професій (видів занять) або 3 професійні кваліфікації за професією або за спорідненими професіями (видами занять)
	90 кредитів	5 рівень НРК	1 професійна кваліфікація
Базова середня освіта із одночасним здобуття профільної середньої освіти	180 кредитів	3-4 рівень НРК 5 рівень НРК	1-3 повні або часткові професійні кваліфікації за професією або за спорідненими професіями (видами занять) 1 професійна кваліфікація за професією, що інтегрує зміст інших споріднених професій (видів занять)

Додаток № 3 до Стандарту професійної освіти.

У Стандарті про професійну освіту		Пропозиції
1.1. за стандартом професійної освіти	Від 264	
1.2. за професійним стандартом (професійними стандартами) або кваліфікаційною характеристикою (кваліфікаційними характеристиками)	Від 600	
II. Освітні компоненти для вільного вибору здобувачами освіти* (до 15 % від загального обсягу освітньої програми)	Від 146	
Загальний обсяг освітніх компонентів	Від 972 год.	1.1 + 1.2 + II розділ = 1010 різниця в годинах 38 год.
UI. Консультації	До 68 год.	Години консультацій включити в загальний

		обсяг навчального навантаження здобувачів професійної освіти
Тривалість освітнього процесу		Тривалість освітнього процесу
Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів професійної освіти		40 кредитів ЄКТС

Додаток № 4 до Стандарту професійної освіти.

В Стандарті про професійну освіту		Пропозиції
I. Обов'язкові освітні компоненти:		
1.1. за стандартом професійної освіти	Від 264	
1.2. за професійним стандартом (професійними стандартами) або кваліфікаційною характеристикою (кваліфікаційними	Від 1008	
II. Освітні компоненти для вільного вибору здобувачами освіти* (до 15 % від загального обсягу освітньої програми)	Від 216	
Загальний обсяг освітніх компонентів	До 1440	1.1 + 1.2 + II розділ = 1488год. Різниця в год. 48
VI. Консультації	До 100	До 100
VII. Самостійна робота здобувачів професійної освіти	До 160	До 160
Тривалість освітнього процесу (виправити на освітнього процесу)	До 40 навчальних тижнів	40 навчальних тижнів
Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів професійної освіти	60 кредитів ЄКТС	60 кредитів ЄКТС
		Разом 1700 годин (не вистачає 100 годин)

В додатках №№ 5, 6, 7 «тривалість **навчального** процесу» виправити на «тривалість **освітнього** процесу» згідно Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-УІІІ.